

УДК 391:687.016

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ ДЕВІДА ІСТОНА

Студ. І.В. Горбаньова, гр.БДк1-17

Науковий керівник ст. викл. Н.В. Гребеннікова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою цієї роботи є виявлення сутності системного аналізу Д. Істона та засобів його застосування при політичних дослідженнях. Доведення можливості і необхідності існування загальної теорії в політології як теорії політичної системи, визначення основних понять цієї теорії. Завдання роботи полягає в тому, щоб проаналізувати сутність системного аналізу та його застосування при дослідженні соціально-політичних явищ та процесів. Виокремити основні проблеми та з'ясувати перспективи використання цього методу в соціальних науках.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є системний аналіз політики Д. Істона. Предмет дослідження – характерні властивості системного аналізу, проблеми та перспективи його розвитку.

Методи та засоби дослідження. Було використано метод індукції, історичного аналізу, що базується на вивченні виникнення, формування та розвитку об'єкта дослідження у хронологічній послідовності.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Доведено, що історія системного аналізу саме як способу розв'язання комплексних завдань з різних сфер життя суспільства та природи порівняно коротка.

Результати дослідження. На початку роботи було розглянуто системний аналіз з історичної точки зору, виявляючи підстави та передумови для його створення та перших спроб практичного застосування. Системний аналіз можна охарактеризувати як науковий метод, який передбачає розгляд об'єкта дослідження як сукупності взаємопов'язаних елементів, що утворюють систему. Проблема створення, аналізу та оптимізації багатовимірних соціальних, екологічних, технічних та інших систем, які виникли як наслідок стрімкого науково-технічного та соціально-економічного прогресу людської цивілізації у ХХ столітті, потребував консолідації зусиль вчених, що працювали в різних галузях, уніфікації підходів, які до того були характерними лише для окремих наук та пошуку компромісу між, на перший погляд, абсолютно несумісними дослідницькими завданнями. Системність як певний спосіб бачення світу розповсюдилася у переважній більшості галузей науки та, врешті, стала основою системного аналізу як методу наукових досліджень та аналітичної діяльності. Використовуючи елементи загальної теорії систем, Д. Істон намагається вибудувати цілісну теорію, засновану на вивченні "прямих" і "зворотних" зв'язків між політичною системою та її зовнішнім і внутрішнім середовищем і представляє політичну систему як механізм перетворення, що йдуть від суспільства соціальних імпульсів (вимог або підтримки) в політичні рішення і дії. Д. Істон називає політичну систему "машиною з переробки рішень". Він поставив на перше місце питання про самозбереження та підтримки стабільності політичної системи в умовах, що безперервно змінюються. Обмін і взаємодія політичної системи з середовищем здійснюється за принципом "вхід" - "вихід". Він розрізняв два типи входу: вимога та підтримка. Незалежно від походження вимоги і підтримки стають частиною політичної системи і повинні враховуватися в процесі функціонування влади. Вимоги мають тенденцію послаблювати політичну систему. Підтримка веде до посилення політичної системи. Політична система може бути піддана багатьом впливам, що йдуть від навколишнього

середовища. Ці впливи бувають різної сили і спрямованості. Якщо імпульси слабкі, то політична система не має достатньої інформації для прийняття рішень. Іноді вплив може бути сильним, але одностороннім, і тоді владні структури приймають рішення в інтересах будь-яких верств, груп, що може призвести до дестабілізації політичної системи. Помилкові рішення неминучі також через перенасиченість системи інформацією, що йде сильними імпульсами із зовнішнього середовища. Таким чином, політична система, відповідно до моделі Д. Істона, - це функціонуюча, динамічна система, що постійно змінюється, спрямована від входу до виходу і замкнута стабілізуючою зворотним зв'язком.

Було розкрито сутність систематизації, її переваги та недоліки. Було розглянуто проблеми цього методу дослідження. Підводячи підсумки, було визначено сутність, проблеми та перспективи системного аналізу Д. Істона. Також, було наведено деякі приклади успішного практичного використання цього методу та показання до його використання.

Висновки. Системний підхід розкриває суть політики; надає засоби аналізу форм її взаємодії з економікою, культурою; висвітлює канали впливу політичної поведінки на характер політичних інститутів і структур; доводить найзначніше призначення політики щодо забезпечення єдності, мобілізації ресурсів та стабільності. Системне бачення зумовило тенденцію до міждисциплінарності у науці, призвело до виникнення системного аналізу. Таке поєднання ефективності застосування в практичній діяльності із теоретико-методологічним наповненням дозволяє його успішно застосовувати в усіх галузях науки.

Ключові слова: системний аналіз, політичні системи, політичні інститути.

ЛІТЕРАТУРА

1. Згуровський М.З. Стан та перспективи розвитку методології системного аналізу в Україні / М. З. Згуровський // Кібернетика і системний аналіз. - 2000. - № 1
2. Шляхтун, Петро Панасович. Політологія (теорія та історія політичної науки) [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закладів / П. П. Шляхтун. - 3-тє вид., стер. - К. : Либідь, 2005.
3. Юрій, М. Ф. Політологія [Текст] : підручник для студ. вищих навч. закладів / М. Ф. Юрій. - К. : Дакор, 2006.